

EEN BRIEF VAN EEN ENGELSE SOLDAAT TE RHENEN UIT 1795

In 1793 was Holland in oorlog geraakt met de Republiek Frankrijk en werden de Hollanders gesteund door een Engels leger.

Op 8 augustus 1794 kwamen er plotseling 400 gewonde en en zieke Engelsen aan in Rhenen, gevolgd door nog eens 700 op de 10e augustus. Deze richtten in Rhenen een ware ravage aan. In de Koningstuin werden meer dan 400 Engelsen begraven, vandaar de benaming "Engelse kerkhof" te Rhenen. (Ref.1). Veel van deze graven werden enkele jaren geleden aangetroffen bij het aanleggen van een riolering door de Konigstuin.

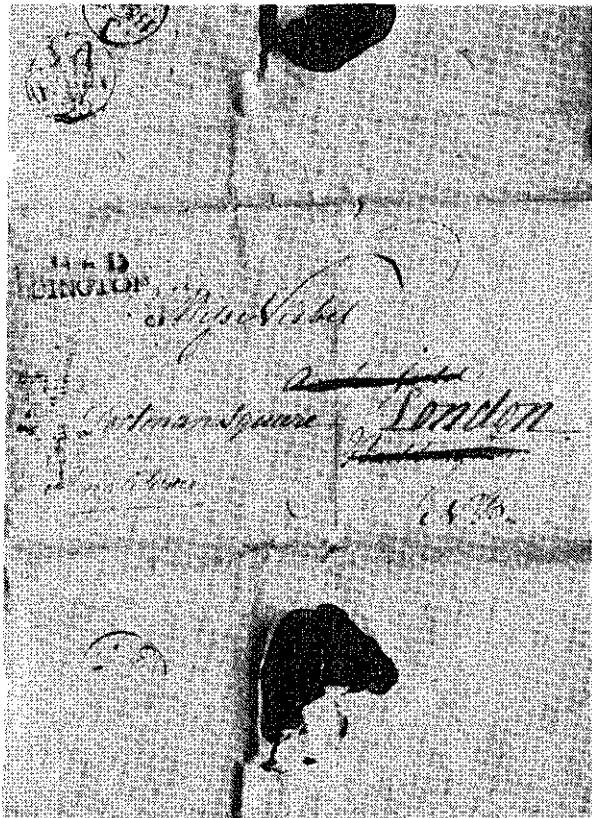
Als de plannen voor de aanleg van een recreatieplas ter plaatse doorgang vinden, zal er niet alleen weer een historisch monument voor Rhenen verloren gaan, maar zullen er tevens de nodige skeletten tevoorschijn komen.

Onlangs werd in Londen een brief van een Engelse soldaat aangetroffen, gedateerd 7 januari 1795, die inmiddels voor Rhenen is aangekocht door de Stichting Gebroken Lente. De brief is van waarde voor Rhenen, omdat deze enigszins een beeld geeft van de situatie vlak voordat de Engelsen uit Rhenen wegtrrokken begin januari 1795.

De brief (zie Afb.) is gericht aan een adres te Haddington in Schotland en de inhoud is als volgt:

Rheims ^{to 9⁵} Jan: 1795.

Dear Mary it is so long since I wrote into to hand
I must just write one line to say I am well altho
I cannot honestly say more yet I feel I have a great
deal to say for I never was so ~~the~~ respecttly angry as
now, we have given up an every advantage just
as the season turned in our favor after having gone through
all the anxiety & trouble, & we have guided too force
much inferior too our selves, of too a force that perhaps
we might with a clever head, retake those advantage
from we have constantly lately had difficult night
watches; when they would have ceased & in the same
situation we might have expected we are to have night
marches that I write at present more for your ^{mother's}
sincer than my own as I am fatigued I will send
my best wishes to my love to your family & bid you adieu
yours affec^{ionally}ly B. Manners.

"Rheenen, 7 Jan 1795

Dear Mary it is so long since I wrote into Scotland. I must just write one line to say I am well. Altho I cannot hardly say more yet, I feel I have a great deal to say for I never was so perfectly angry as now, we have given up every advantage. Just as the season turned in our favor after having gone through all the anxiety and trouble, and we have yielded to a force much inferior to ourselves and to a force that perhaps we might with a clever head, retake those advantages from. We have constantly lately had difficult nightwatches. When they would have ceased, in the same situation we might have reposed, we are to have night marches. That I write at present is more for your mothers spirits than my own and as I own I am fatigued I will only add my best wishes to my live to your family and to you. Adieu yours affectionately,
R. Manness"

" Rheenen, 7 Jan 1795

Beste Mary, het is erg lang geleden sinds ik naar Schotland schreef. Ik moet slechts een enkele regel schrijven om te zeggen dat het goed met me gaat. Ofschoon ik nu nauwelijks meer kan zeggen, heb ik het gevoel dat ik een heleboel moet vertellen want ik was nog nooit zo volslagen boos als nu we elk voordeel hebben opgegeven. Juist nu het tij in ons voordeel begon te keren, na alle angst en problemen die we hebben moeten doormaken, hebben we moeten bezwijken voor een macht die sterk inferieur is aan de onze en van wie we mogelijk hun overwicht zouden kunnen terugwinnen met een verstandige leiding. We hebben de laatste tijd voortdurend 's nachts wachtdiensten gehad. Wanneer men hiermee gestopt zou zijn, hadden we in plaats hiervan uit kunnen rusten. We gaan nu nachtelijke marsen krijgen. Dat ik nu schrijf is meer om je moeder op te monteren dan voor mezelf, daar wat mezelf betreft, ik ben zeer vermoeid en ik voeg slechts mijn beste wensen toe, voor mezelf dat ik het overleef, voor je familie en voor jou, adieu, je toegeneegen,
R. Manness"